

ОСВІТНІ ТА ПРОФЕСІЙНІ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЛЯ ВИМІРЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Володимир Ковтунець, Інститут вищої освіти НАПН України

Визначення

Penguin Dictionary of Economics (1984):

- Human capital means “the skills, capacities and abilities possessed by an individual which permit him to earn income”
- Людський капітал означає «вміння і навички, здатності та здібності, якими володіє особа, які дозволяють їй отримувати дохід».

Визначення

OECD (2001):

Human capital means “the knowledge, skills, competencies and attributes embodied in individuals that facilitate the creation of personal, social and economic well-being”

Людський капітал означає “знання, вміння і навички, компетентності та якості, втілені в індивідах, які сприяють створенню особистого, соціального та економічного добробуту”

UNITED NATIONS ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE

Guide on Measuring Human Capital. 2016.

Кардинальна зміна в політиці:

Фінансування освіти та професійної підготовки - це не поточні витрати, а інвестиції в людський капітал.

Доповнення до системи національних рахунків 2008 року (SNA-2008):
необхідність розроблення системи сателітних рахунків.

Звуження поняття людського капіталу для цілей вимірювання

- Макроекономічний підхід до вимірювання людського капіталу
- Лише освіта та професійні підготовка
- Лише надійно вимірювані показники

Мікроекономічний підхід до вимірювання людського капіталу

- Оцінка кожного працівника
- Оцінка людського капіталу компанії

Формула розрахунку капіталу окремої особи в рік t_0 (*Weisbrod, B. A., 1961*)

$$V(t_0) = \sum_{t=t_0}^{\infty} \frac{P_{t_0 t}}{(1+r)^{t-t_0}} Y_t$$

Y_t – очікуваний заробіток (дохід) особи у рік t

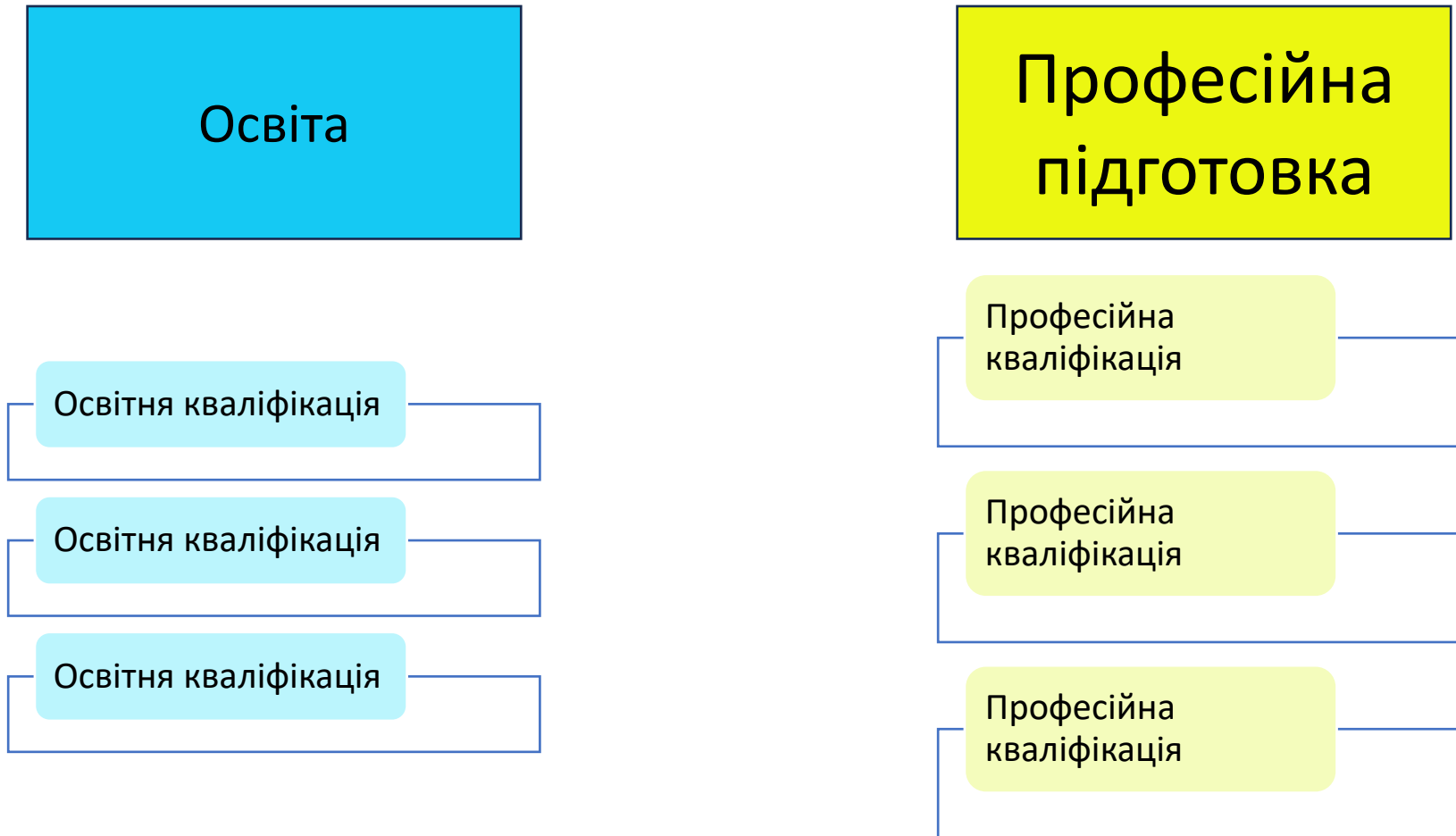
$P_{t_0 t}$ – ймовірність того, що особа віком α у рік t буде жити

r – ставка дисконтування.

Класифікація (*Becker G. S., 1991*)

- Людський капітал специфічний (для конкретного робочого місця)
- Людський капітал загальний (сумарний – незалежно від робочого місця)

Структура даних для вимірювання людського капіталу

Формула для обчислення вартості людського капіталу однієї особи

$$V = V_e + \sum_p V_p + V_{ex}$$

V_e – освітня кваліфікація особи

V_p – професійна кваліфікація особи за кваліфікацією p

V_{ex} – екстра-кваліфікація особи, яка визначається певними її унікальними досягненнями (наприклад, присудження визнаної міжнародної нагороди тощо)

Формула для обчислення вартості людського капіталу однієї особи. Розширений варіант

$$V = V_e + \sum V_p + \sum_i V_{ex,i}$$

V_e – освітня кваліфікація особи

V_p – професійна кваліфікація особи за кваліфікацією p

$V_{ex,i}$ – i -а екстра-кваліфікація особи

Методи обчислення вартості кваліфікації

- Метод затрат
- Метод очікуваних доходів
- Комбінований метод

РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ – ШКАЛА ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ КВАЛІФІКАЦІЙ?

Рівень НРК	Зміст	Грошова оцінка?
1	Початкова освіта	Q_{e1} , Q_{p1}
2	Базова середня освіта. Перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти	Q_{e2} , Q_{p2}
3	Повна загальна середня освіта. Другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти	Q_{e3} , Q_{p3}
4	Повна загальна середня освіта. Третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти	Q_{e4} , Q_{p4}
5	Фахова передвища освіта. Короткий цикл вищої освіти. Третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти	Q_{e5} , Q_{p5}
6	Перший ступінь вищої освіти	Q_{e6} , Q_{p6}
7	Другий ступінь вищої освіти	Q_{e7} , Q_{p7}
8	Третій ступінь вищої освіти	Q_{e8} , Q_{p8}

Важливість для освіти

1. Освіта стає сферою інвестицій, а не споживання
2. Результати діяльності в освіті отримують економічну оцінку

Проблемні питання. Якість!

- ! Якість освіти
- ! Якість оцінювання для присвоєння освітніх та професійних кваліфікацій
- ! Надійність віднесення кваліфікацій до рівнів НРК

Проблемні питання. Гарантії якості освіти. Акредитація освітніх програм.

➤ Акредитація ОП - підтвердження якості освітнього процесу

чи

➤ Акредитація ОП - підтвердження факту, що здобувачі освіти досягають результатів навчання, заявлених в програмі

Проблемні питання. Присвоєння професійних кваліфікацій.

- Недостатні обсяги
- Якість
- Різні процедури у закладах освіти і кваліфікаційних центрах

Проблемні питання. Невідповідність освітніх кваліфікацій вищої освіти потребам ринку праці.

ПОТРЕБИ РИНКУ ПРАЦІ – до 2022 р.

Освітній рівень	Частка заявлених вакансій (норми закону)
Бакалавр	51% (50%+)
Магістр	11% (25%+)
Доктор філософії	0,5% (5%+)

Джерело [https://solutions.lightcast.io/?pc=x\\$fhADtD*cu\\$BjY9](https://solutions.lightcast.io/?pc=x$fhADtD*cu$BjY9), Закон «Про вищу освіту»

РЕЗЮМЕ

Повоєнне відновлення економіки України має відбутися на якісно новому рівні

На міжнародній арені Україна має бути активним суб'єктом

Вихід на міжнародні ринки

Не відставати від наших захисників – працювати на випередження

Дякую за увагу!